

Földbe ragadtság és égbe emelkedés*

A szülőföldünket megtestesítő Tófenék-mellék maga az alföldi génius, egy gigantikus női öl, amely az életbe szerelmes áldott állapotában ontja, ömleszti önmagából az újabbnál újabb formákat/csodalényeket, ismeretlen, soha nem látott, képzeletbéli cifraságokat. Mintha csak az agyagos-mocsaras, lapályos síksági táj tudatalattijából ömlene az elzárt, a letagadott s fényre kapaszkodó számtalan vízió és bizarr mágikus lény. Hamvas Béla mondja erre: „...*csupa hüllőforma, rovarforma, ismeretlen lények formája, melyekből áradt a füledt, nehéz iszapszag. Lápos organizmusok alakjai: kinyúló szívócsövek, mint a nád [...], mint a [...] mocsári madarak nyakának vagy lábának, vagy csőrének vonala... [...] tátongó torok... [...], mely belső következményeiben óriási méretekre dagad...*”

Ózsvár Péter, a gömöri gölöncsér felmenőkkel bíró kanizsai keramikus-szobrász alkotói habitusa is a tájszellemhez hasonlatosan nagyít, és óriásira növeszt, és kitalál, és alföldi színekben pompázó mesebeli lényeket kreál. Szimbolikus cselekedetével belevisz ebbe a síkvidéki józan-ságba egy kis örületet; hiányzó entuziazmust, álmodozást és fantáziát... Az Ég és Föld közé szorított, közülük választani nem tudó bácskai-ságunk/vajdaságiságunk tudatalattijából feltörő tájkarakterek, tájgéniusok lárvaalakzatait a transzfiguráció/átalakulás pillanataiban próbálja meg rabul ejteni...

A „Tófenék” horizontális szobra a só marta szikes föld élménye. A természethez kötődő viszony észleletnyalábja. Lám, termékeny bácskai Tófenékünk paradicsomi fantáziavidékét a kiszáradás veszedelme fenyegeti. Kicserepesedett földje, mindinkább széteső; érzéketlenné váló földies/anyagias világunk darabkái, tele a síksági hömpöly sulyomhordalékával... Eltűnik lassan belőle a formát és az életet adó víz... Eltűnnek az életet ígérő madár- és hüllőtojások... Eltűnik az álmodozásra készítő káprázat...

A materiális lét korlátaiból az embert a madár segíti ki: a szellem jól irányzott nyila. Ózsvár Péter alföldi *metanoia*-lényei a levegőég lakói: a madarak. A mozgékony és a felemelkedés géniuszai. Szárnyaló, szabad lényük a szellem mozgásban lévő princípiuma. A levegőelem ösz-szesűrűsödött kifejeződései. A madarak nem mások: a lélek felfelé törekvő erői. Az ég templomában Isten gondolatai is madárszerűek. Ezért hírvivők is, akárcsak az angyalok.

A bácskai lelkületre jellemző a földhöz, a földbe ragadtság és az égbe emelkedés együttes és ellentmondásos jelensége. Hozzáértők ezt talá-lóan a gyökerek és szárnyak metaforáival jelle-mezték, ahol a gyökerek a hagyományt, a szárnyak pedig az újra való érzékenységet sugallták. Foglalkozásából eredően Ózsvár Péternél ezek azonban új jelképiséget kapnak. Tófenéken áll-va ő ugyanis szorgalmasan és kitartóan készíti szárnyas lényeit, mintegy a *Megváltógyermek* meggyőződésével indítja újból és újból útjukra táncoló, vetélkedő, bolondozó és Napba szálló „agyaggalambjait”. A mozdulatlan és nehézkes sarat *metamorfózisra* készítve madárlelkeket fogalmaz meg benne, irányt és irányultságot mu-tatva fel ezzel.

Az égre feszülő testüeket Ózsvár raku-technikával készítette. Nyílvessző-madarainak úgymond „szárnyai” Brancusi, a legendás román szobrász madaraira emlékeztetnek, amikor mint jól irányzott nyilak egy tűhegynyi pontban az el-tűnés dinamikáját sugallják. Pedig azok nem mások: a gém/kócsag ellesett, elvonatkoztatott mozdulatai; akkor, amikor száll; türelmes várako-zás közben és határozott tettei közepette – a test elhanyagolása mellett.

Ha gyökerekről és szárnyakról gondolkodunk, akkor a szárnymotívumok széles skálája mellett a madarak „növényyszerű” lábainak gyökérformá-ja érdemel leginkább figyelmet – hiszen azokkal

szó szerint is a földbe gyökerezést példázza kerámiaszobrásunk. De ugyanezt lehet elmondani hosszú nyakú, nehézkes gömböcaltestű, „földbe döngölt”, repülni képtelen, de égbe vágyó madár-bogár-növény lényeiről is. Melyekben az imagináció egymásba folyó, egymásból ki- és egymásba belenövő fantasztikus – az emlékezés gyermekkori mezején felnőtt – lényeit ismerni fel, ahol a játékos és jókedvű alföldi fantázia – ha lehet ilyet mondani – meghökkentő módon gyúrta egybe őket, úgy, hogy mint imágók már többek, mint madarak, többek, mint növények vagy bogarak... többek, mert mindazok egyszerre... az emlékezés gomolygó ködéből előlépő fantázialények...

Aztán a legkedvesebbek: a madártemplomok. A lélek szabadságát hirdető templomtorony-pandanoknak megfeleltethető, égre irányuló/tekintő, hosszú nyakú és hegyes csőrű madarai. A madár mint templomforma. Mint templomarchetípus. Ilyen is csak Ózsvárnak juthat eszébe. Ilyennel is csak Ózsvár szólhat a természet szeretete fe-

lől. Mert a természet tisztelete, a természet mint daimonikus életterünk melletti kiállás – melyre minden munkájával elemi erővel hívja fel a figyelmet – csak tovább fokozódik: megjelennek szív-madarai, szívfüvei, melyeknek szíve helyén a csöngő mint felszólító csilingelés: *Kojanisquatzi*. A hopik ezt még értenék és értékelnék... Csöngőjük mindent szívvé változtat... A lét szféráit át-érző szívvé...

Madarak emelkedése, füvek sarjadása. Napmagvak hullása. Járási füvek rengetege – csilingelő imahelyek. A lelkiismeret hangjai. Szívharanglengetők. Természettemplomok; akárcsak az indiánoknak. Lehet hozzájuk záródokolni és imádkozva, meditálva újra egymásra találni.

*A magyarkanizsai JAZZ, Improvizatív zene... fesztivál keretében, a Dobó Tihamér Képtárban 2012. szeptember 14-én megtartott kerámiaszobor-kiállítás Tófenék-mellék címen elhangzott megnyitója

Ózsvár Péter Kishomokon született 1963. június 26-án. A kerámiai szakközépiskolát Kani-zsán végezte el 1983-ban, majd a kanizsai Potisje Majolika részlegének korongozója lett.

A különböző vajdasági kerámiaműhelyekben tett vándorkorongozásainak tapasztalatai nyomán kezdett bele saját gondolat- és érzésvilágának megformázásába. 2002-től a Szerbiai Képzőművészek és Iparművészek Egyesületének tagja.

Önálló kiállításai:

Művelődési Központ (Magyarkanizsa, 1994)

Művelődési Központ (Ada, 1994)

Zentai Városi Múzeum (1996)

Bane Galéria (Zombor, 1997)

Topolya (1998)

Thealter fesztivál (Szeged, 1998)

Jazzfesztivál (Magyarkanizsa, 1998)

Szabadkai Képzőművészeti Találkozó (1999)

Veszprémi Utcazene Fesztivál (2004)

Zentai Városi Galéria (2004)

Jazzfesztivál (Magyarkanizsa, 2012)

Képzőművészeti Találkozó (Szabadka, 2012)

Díjai:

Forum Képzőművészeti Díj (Újvidék, 1997)

Csíkszentmihályi Róbert-plakett (Baja, 2003)